

การวิเคราะห์หลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในประเทศไทย ครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร โดยวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรของมหาวิทยาลัย 10 แห่งที่ใช้ในปัจจุบันที่ได้รับการรับรองจากทบวงมหาวิทยาลัย ตัวแปรที่วิเคราะห์ได้แก่ ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาในหลักสูตร และเนื้อหาวิชาในหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มี 2 ชุด คือแบบบันทึกข้อมูลหลักสูตรสำหรับบันทึกข้อมูลของแต่ละหลักสูตร และแบบบันทึกข้อมูลเนื้อหาวิชาในหลักสูตร โดยการจัดกลุ่มเนื้อหาวิชาในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม โดยใช้แนวคิดจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และได้รับการตรวจสอบเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์หลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในประเทศไทย ในด้านปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และรายวิชาในหลักสูตร พบว่า ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยส่วนใหญ่ยังคงเน้น ที่จะมุ่งผลิตมหาบัณฑิตให้มีความสามารถทางด้านวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ควบคู่ไปกับความสามารถทางด้านเทคโนโลยี และทักษะทางด้านการวิจัย โครงสร้างหลักสูตร พบว่า หลักสูตรของมหาวิทยาลัยทุกแห่งเปิดสอนแผน ก แบบ ก(2) มีเพียง 4 แห่งที่เปิดสอน แผน ข จำนวนหน่วยกิตรวมของทุกหลักสูตรมีไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิตตามเกณฑ์ทบวงมหาวิทยาลัย โดยจำนวนรวมสูงสุดคือ 48 หน่วยกิต และต่ำสุด คือ 36 หน่วยกิต รายวิชาในหลักสูตร พบว่า หลักสูตรทุกมหาวิทยาลัยมีรายวิชากลุ่มการจัดเก็บและการสืบค้นสารสนเทศ และการวิจัย สถิติและการสัมมนา แต่รายวิชาที่พบมากที่สุดในรายวิชาบังคับ คือ รายวิชาในกลุ่มระบบและเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนเนื้อหาวิชาในหลักสูตร พบว่า เนื้อหารายวิชาส่วนใหญ่จะเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับระบบและเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ยังคงเน้นในเรื่องเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุด นอกจากนั้นจะเห็นว่ากลุ่มเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่พบความถี่รองลงมา คือ เนื้อหาเกี่ยวกับทรัพยากรและบริการสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้ จะมีประโยชน์สำหรับภาควิชาหรือโปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และมหาวิทยาลัยต่างๆ มีการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์อยู่แล้ว ให้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบ ประกอบการพัฒนาหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรได้ หรือภาควิชาหรือโปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ยังไม่มีจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ให้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการสร้างหลักสูตร และยังเป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์ภาควิชา สามารถนำข้อมูลผลการวิจัยครั้งนี้ไปเปรียบเทียบกับจัดการเรียนการสอนของตน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตน